

BUTXANA, UN «BEST-SELLER» VALÈNCIA

Açò és Hollywood, Ferran Torrent

Ferran Torrent no és Butxana, però quasi. El novel·lista i el detectiu formen una parella indestruïble i perillosa per a la pau ciutadana. Alerta, doncs, que pugem.

Vicent Martí

Ferran Torrent, batejat Juan Fernando Torrent Llorca —«al poble encara em diuen Fernando o Ferrandito, deuen pensar que això de Ferran és un pseudònim»—; de Sedaví, bressol del moble, a tocar de València; 34 anys, divorciat. Novel·lista negre, *best-seller* nacional: ha esgotat la primera edició del seu darrer llibre *Penja els guants, Butxana* en quinze dies; l'anterior, *No empreneu el comissari!* va pels 20.000 exemplars venuts. «Amb el *Comissari*, Eliseu Climent es va comprar un R-25 d'aquells que ragen en *paraguaio*; amb *Butxana*, Vallcorbaplana, l'editor de Barcelona, s'ha firat un Alfa Romeo»—.

Fa d'atrafegadíssim periodista cortesà en la Conselleria de Cultura de la Generalitat valenciana, i de corresponsal de successos, en les colònies, del programa-estrela de Catalunya Ràdio «El mínim esforç». Col·labora amb narracions curtes, prèvia traducció i destrucció al-del castellà, en les planes de cultura del diari *El País*; Anagrama editarà d'ací a poc, en barceloní de Múrcia, *Penja els guants...*

Té ofertes per a fer de dialoguista en tot de projectes més o menys embastats; entrevistes, crítiques positives en ràdio, premsa escrita. TV-Aitana dedica més temps a Butxana que a la manifestació d'Alacant, TV3 acaba d'emetre un programa monogràfic de mitja hora sobre la València de Ferran Torrent...

—¿Ferranet, açò és Hollywood, no?

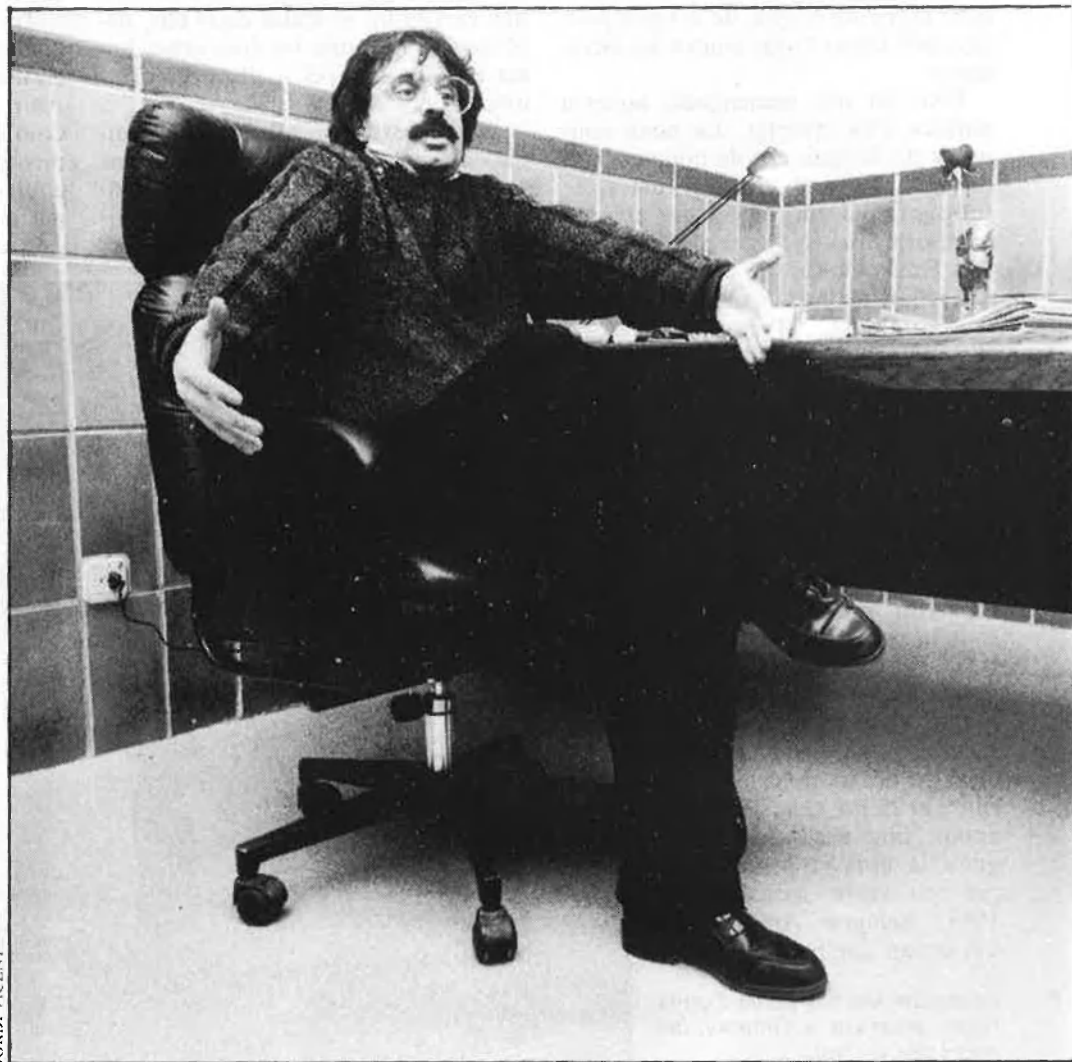
—Falta molt per fer. Com que no sóc idiota, jo no em confie. Estic passant una bona època, done garrofes a l'ego, n'estic satisfet interiorment, però jo no em confie. Em dic a mi mateix: «Bé, vas per bon camí. Torna als dèsset anys, mira que has fet, mira on ets. Ets un autodidacta complet i pot-

ser per això vas fent via. Ara, no bades».

—¿I l'ego, el tens inflammat? Desbotcat, diuen algunes serpetes...

—Això és fals. Si a alguna altra persona li hagués passat el que m'ha passat a mi els últims tres anys, possiblement lluiria un ego de Napoleó. Jo em retinc: sóc sincer, no m'ho tinc cregut, sóc conscient que la cosa s'ha exagerat amb mi. D'acord, he fet dues novel·les, les he encertades. Sóc el primer novel·lista negre que ha tingut aquest país, sóc el primer paio que ha creat un detectiu valencià homològic amb qualsevol del món, he estat fent una mica d'història de la literatura catalana. Jo en sóc conscient, d'això. Això se m'ha de reconèixer. Exigesc que se'm reconega, perquè hi ha un treball, i jo vull que es valore com a tal, que prou em costa. ¿Ego desbotcat? Sincerament, jo crec que no el tinc. Afalagat, sí.

—Parlant d'història de la literatura

JORDI VICENT

catalana, ¿de la gent que munta quins són els millors per a tu?

—T'ho diré a la manera d'Scott Fitzgerald —jas, coca, ¡i això que sóc autodidacte!—: el primer, sense discussió, Quim Monzó. El segon, Josep Lozano. El tercer, jo, i després tota la tropa.

—*¡Pinxo!*

—*¿Pinxo, jo? ¡Si m'he posat el tercer!*

—*¿I els poetes?*

—De poetes, com de noies —¡qui ens ho havia de dir!— n'hi ha massa. Una plaga.

—*¿Per què has fet alt Butxana i no*

l'has dibuixat d'alçada anacrònica?

—Home, ¿que amb un baixet en la família no trobes que n'hi ha prou?

—*Però, a un detectiu rabassut i bragat, li podies haver tret molt de rendiment, ¿no?*

—Ja veus el rendiment que he donat jo. No res, jo vull com un germà Butxana, i per això l'he fet alt i trempat.

—*I cornut.*

—Sí, senyor. ¿O és que creus tu que els alts no pateixen?

—*I tu, ¿pateixes?*

—Algun pèl blanc vaig arpegant al cap, però procure ser cautelós: quan em diuen que pensen presentar-me una dona, demane quina altura fa.

—*¿I això?*

—Per la tàctica a aplicar. Si és més alta que jo, mire de produir-me com un xicot simpaticot, bord i encantador. Conscient que no sóc Epi, jugue a fons les meues bases de seducció. I funciona, no sempre, però funciona: la majoria de les dones que se m'han passat per la pedra han estat més altes que no jo. Es veu que m'agafen com un joguet, els faig gràcia, poden tocar la campaneta amb mi.

—*¿I si són més amanosetes?*

—Llavors, no cal fer-se per sistema el graciós, tinc més confiança en mi mateix. Pense: «Si aquesta xiqueta, damunt de ser més baixeta que jo, em diu que no, és per a matar-la».

—*¿Les dones altes, doncs, són més dificultoses?*

—És estúpid, però és així, com tu saps. Les dones, no sé per què collons, tenen una tirada perversa a preferir hòmens que sigen més alts que no elles. Això és un costum pernicios, que la nostra Generalitat hauria de combatre amb totes les armes al seu abast. La salut pública ho exigeix: delata un complex d'inferioritat de la dona i ens fa la mà a nosaltres.

—*A pesar del teu interès permanent i sol·lícit per les dones, diuen, Ferran, que dones una imatge masclista, i que això et preocupa.*

—No ho saps tu bé, em trau la son, visc amb l'ai al cor.

—*¿Però ets o no ets masclista?*

—I tant que ho sóc. Sóc masclista per la gràcia de Déu.

—*¿I no tens por del que puga dir-te Marqués?*

—¿Marqués? ¿Què pot dir Marqués si gràcies a mi va quedar accésit d'un premi de literatura? Sí home, va

JORDI VICENT

JORDI VICENT

Barça i Levante, les dues úniques fidelitats de Torrent.

guanyar l'accèssit del Malva-rosa. El vaig avisar de la data de la convocatòria, s'hi va presentar, i quan editaren tots els contes premiats, em va dedicar el seu; però es veu que té tanta vergonya de mi que va posar «Per a F.» No em va posar ni Ferran, i no diguem Torrent i Llorca.

Parlant seriosament. Marqués és un home profundament preocupat per les dones —com jo mateix, encara que des d'òptiques distintes— i un bon amigueta. De tant en tant, em critica i diu que m'ho faig de masclista, perquè així ho exigeix tòpicament el meu ofici de novel·lista negre. Greu error. Jo em dic masclista perquè estic orgullós de ser mascle i, sobretot, perquè no em rota justificar-me quan m'acusen de ser-ho. Jo tinc moltes dones amigues, algunes d'elles són fins i tot feministes abrandades, i m'hi entenc estupendament. Ara, les dones, pel que fa a qüestions amoroses, em semblen animals perillosos, les tracte de reüll, mai no me n'he acabat de fiar.

—¿I la vida, t'ha garrotejat molt?

—Jo he viscut fins els dèssset anys creient-me que no hauria de treballar mai en ma vida, que a la meua família hi havia prou patrimoni per no haver d'anar a guanyar-me els cigrons fora de casa. Una altra il·lusió fallida: mon pare tenia una malaltia que ens va costar molts duros, vam haver de vendre cases, camps... va venir un dia en què em vaig adonar que, si no treballava, ho tenia pelut...

Em vaig posar a netejar sèquies, m'alçava a les sis de la matinada, acabava a les dues, i em pagaven 210 pts. de jornal. Vaig acudir durant tres anys a una oficina, de cinc a nou del vespre. Em pagaven tres mil pessetes al mes. Vaig faenejar un any en un magatzem de càrniques, m'alçava a les quatre de la nit, de vesprada hi anava sovint, i no pocs dissabtes: m'apoquinaven dotze mil peles al mes. Vaig ser any i mig viatjant de xoriços, llandetes, llet de pot, arròs per a les ties-maries: l'empresa fa fer fallida, la culpa no va ser meua, i em

van quedar a deure vint mil pessetes d'aleshores.

Vaig vendre mobles, vaig collir taronges, i durant quatre anys, vaig recórrer totes les carreteres de la pell de brau —com diria l'orellut d'Espriu, que al cel sia— promovent la venda de cromos; vull dir, intentant engalipar tots els xiquets que se'm posaven per davant. porte dèssset anys trencant-me les banyes. Això explica-ho ben clar, que hi ha lectors molt jóvens que es pensen que tot és bufar i fer novel·les negres. Jo, en aquesta vida, no tinc res més que la meua imaginació.

—Vas començar el batxillerat als Jesuïtes de València...

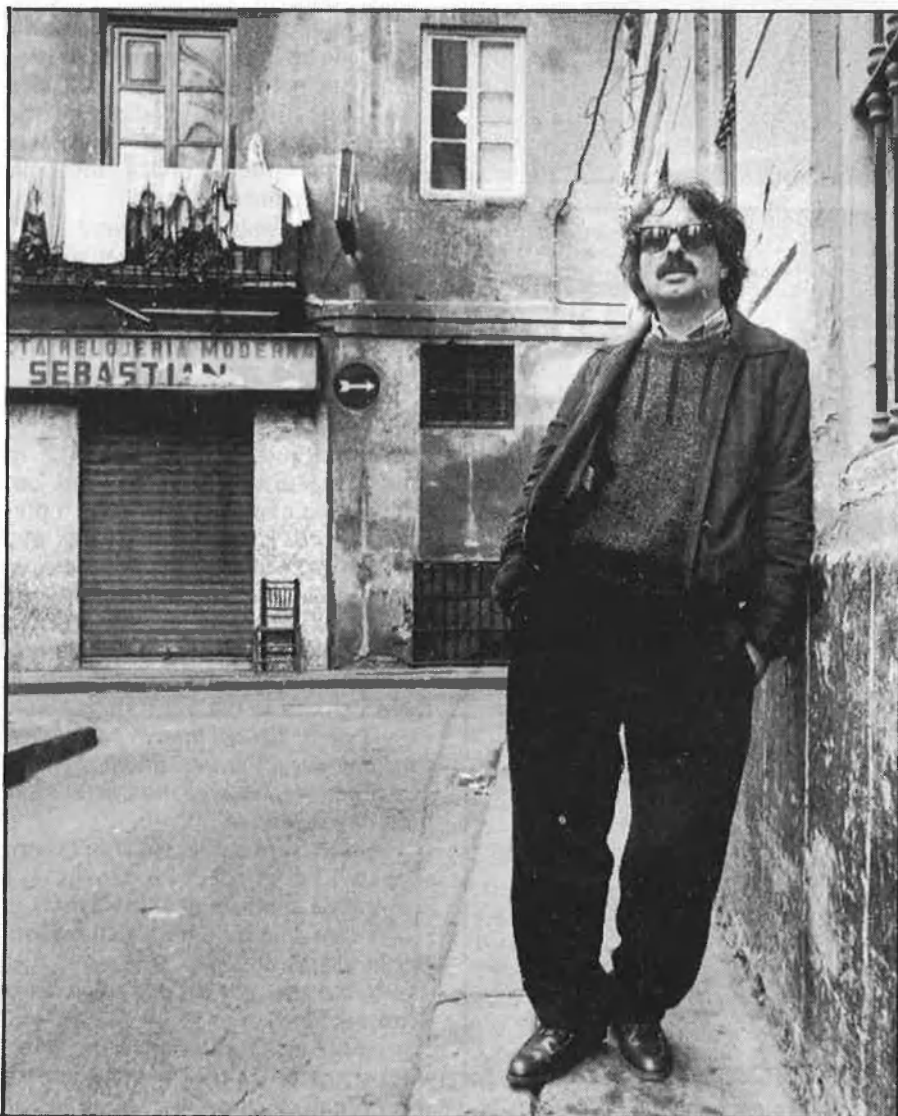
—¿Que no es nota? Sóc antic alumne dels jesuïtes, com Marqués, Cucó, Aracil, Ninyoles, Eliseu Climent i, fins i tot, Valerià Miralles. Me'n van expulsar per ser un gos esquenadret. Amb tot, el punt més estimulante dels jesuïtes eren els viatges d'anada i tornada al col·legi.

Hi havia un tramvia que agafàvem a Ferran el Catòlic i deixàvem a la plaça d'Espanya, i a mitjan camí hi ha el Jesús i Maria, col·legi de xiquetes. Quan les criatures —moixes, cal dir-ho tot— hi pujaven, nosaltres les arrepretàvem tant com podien. Un de Massanassa, que li deien Pastor, i jo, el dia que plovia, ens posàvem les botes. Encabits com hi anàvem, perdiem la noció de l'espai, i en comptes de baixar a la plaça d'Espanya, anàvem a parar a Cànovas. Havíem de tornar a peu, perquè no teníem més quinzets. Sempre, però, hi vam fer un treball d'acostament a l'altre sexe pulcre i honest: dissimulàvem amb les cartes.

En l'autobús València-Benetússer també era molt bon lloc per refregar-se. Recorde que un dia atacava una senyora xurra, la qual duia una faixa molt dura, que amb el refrec m'estava posant a cent. I, de colp, la tia m'amolla una hòstia que em va deixar tintats els cinc dits a la cara, alhora que cridava: «Ya ve, ya ve, con lo pequeño que es, y lo visioso». I jo, acollonat. Encara sort que els hòmes que hi anaven van eixir en la meua defensa: «Mujer, ¿por qué le pega usted al chiquillo?». —«¿Chiquillo? Es mas borde que la leshe».

«Sempre has sigut un agressor» —esclata Fúlvia Nicolàs, que ja no pot aguantar més, amb la veu badada d'indignació feminista—.

¿Agressor, jo? Fulvieta, que la que em va deixar groguí va ser ella a mi. Per cert, aprofite l'ocasió per denunciar aquest cas de maltractament a la

JORDI VICENT

infància davant d'Amnesty International.

Veig que et preocupa la infància. ¿T'agraden els xiquets?

—Després de quatre anys acaçant-los per totes les escoles d'Espanya, jo puc dir com aquell: «Dejad que los niños s'aserquen a mi... que si agarre el roget el capole». Els xiquets son sers adorables, però pesats.

—No obstant això, la teua infància...

—Jo he tingut una infància i una adolescència precioses, precioses, precioses. M'he criat en el carrer, lliure i perdulari, amb una colla d'amics sanots i de poca lletra, solidaris. Ara, el moment clau de la meua biografia juvenil va ser quan va arribar a Sedaví Juanito el Moro, que era de Melilla. Va treballar de cambrer al casino del poble, als sis mesos parlava valencià, i al cap dels anys va pegar a fugir deixant escurats de butxaca a mig poble. Un gran i divertit mangui, el Moro.

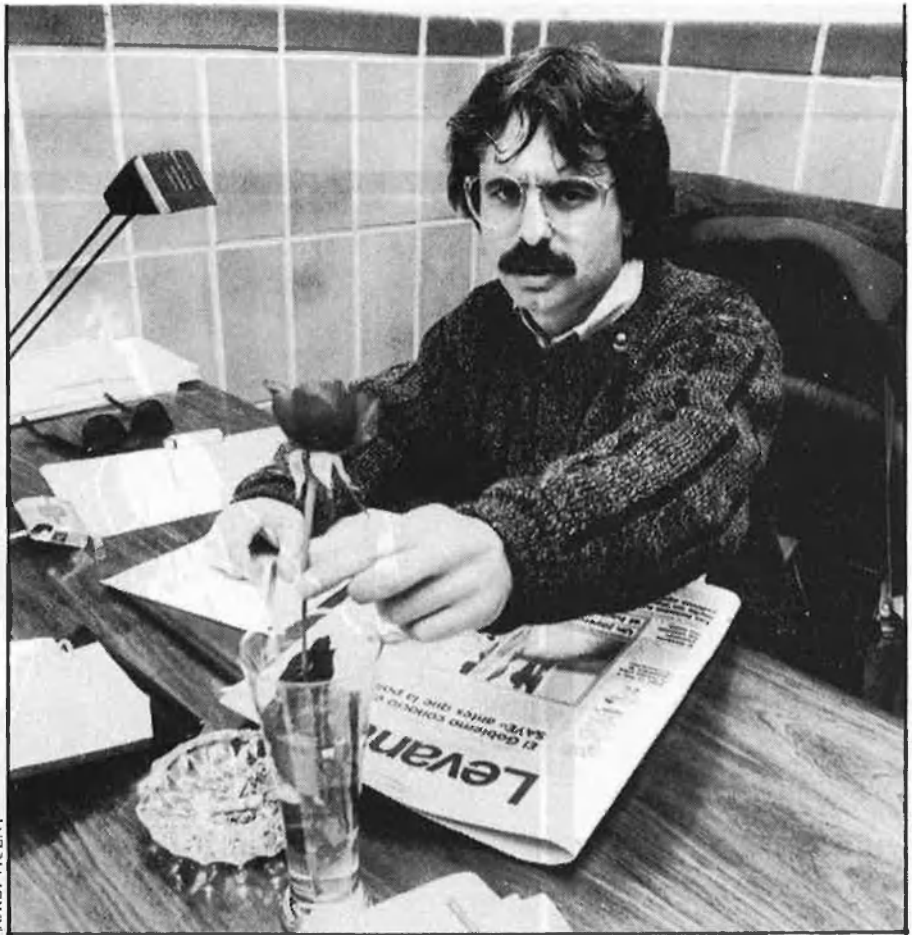
Ell va ser el qui ens va ensenyar els rudiments de la boxa, un esport elemental: remar més i més fort que l'altre. Vaig instal·lar un quadrilàter a la cambra de dalt d'una casa vella. Allí ens entrenàvem cada nit; en acabant, allà a la una, ens n'anàvem de putes a València. Ja servits, marxàvem a les quatre del matí al port, a menjar gambes. Jo no tenia un duro, anava tes, però pagaven Juanito i els altres: «Sempre vas de calbot, palometa». Em deien palometa perquè sempre anava papallonejant ací i allà, mai no parava en torreta. Vaig trencar el virgo, doncs, als setze anys, al barri xino, com tocava, ¿no? Clar que la recorde: li deien la tia Júlia, i era una veterana professional de l'amor que va desvirgar mig poble de Sedaví. Per a nosaltres, en aquella època, València era un enorme barri xino.

—¿Has boxejat alguna volta, o això de Tigre de Sedaví t'ho has inventat?

—Jo he boxejat davant de cinquanta o seixanta persones, però no he tingut mai llicència ni d'aficionat. Quan em van explicar que havien de llevar-me l'os del meu nasset, vaig dir nanai. A més, jo era del pes mosca, i n'érem pocs. Bons, com el Tigre de Sedaví, però pocs.

—Has fet política...

—Jo no sabia del franquisme perquè tota la meua família era franquista. Vaig saber de la dictadura uns quants mesos abans de fer cuec el Caudillo. No m'estranyaria gens que la meua entrada en la lluita antifranquista fóra la qui el va acabar de rematar. Jo, de política, no n'he entés mai

JORDI VICENT

«En literatura no hi ha gèneres: hi ha novel·les bones o dolentes.»

massa. A mi, sempre m'ha atret el risc, l'aventura, però la meua consciència sempre ha estat boirosa. Ara, jo sempre he tendit a fer costat als perdedors, i he anat contra el poder. Per exemple, ara tinc un eslògan molt bo: «Contra el poder, encara que siga d'esquerres». Hauria de treballar d'esloganista. ¿Te'n recordes, d'aquell tan actual que fa «Sí a l'OTAN, i a rebentar de salut». És de puta mare, home.

—Vas estar en el PTE i en el seu sindicat.

—M'alçava a les sis del matí i anava fàbrica per fàbrica a afiliar obrers a la CSUT. N'arribàrem a apuntar 6.000. No tots jo, naturalment, però hi vaig contribuir.

—¿I tu què feies exactament en tot aquell tràfec revolucionari?

—Jo era el que portava el caixó,

—¿Quin caixó?

—Era el que portava el caixó, perquè l'altre pujara a amollar-se el míting.

—A pesar de la teua modèstia, tinc entès que vas publicar al Valencia Semanal de la transició un article d'anàlisi política que va fer molta forrolla, «La llarga marxa...»

«El llarg camí del nacionalisme radical». El vaig escriure quasi tot jo, el va firmar un altre, i de poc me'l tanquen, el xic. Manolo Montalban, li diuen. Em va agafar la policia fent el

maulet a Gandia i vaig dir a Amadeu Fabregat que retirara l'article, que me la podia jugar. Em contestà que no podia llevar-lo, perquè estava en planxa, que en llevaria el meu nom. Ho vaig comentar a l'altre, i em va dir que molt bé. I després, el ministeri fiscal volia engarjolar-lo per una frase de Fidel Castro. Sí, vaig ser maulet, un dels fundadors.

—¿Quina tesi hi mantenies, en l'article?

—Que no s'havia de distingir entre pràctiques legals i il·legals, sinó entre accions revolucionàries i no revolucionàries.

—Explica't una mica millor, si pots.

—Que tot valia per alliberar les masses que són oprimides.

—¿I ara?

—Escric novel·les negres. Ara, si la Unitat del Poble Valencià m'arregla la coixinereta d'anar de parlamentari autonòmic, m'hi apunte. El segon o el tercer lloc, per poder eixir. Trauria més vots que Cucó, paraula.

—¿A què has estat fidel en la teua vida?

—Al Barça i al Levante. I prou que costa.

—¿Quina és la teua màxima il·lusió?

—¿Il·lusió? Vendre una cabra coixa o una gallina casta a Don Luis Suner. □